

בבית המשפט העליון

עמ"מ 4540/21

לפני: כבוד השופטת ע' ברון

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת מיום
21.6.2021 (כבוד הנשיא א' אברהם) ב-מ"מ 65203-05-21

בשם המערער: עו"ד סאוסן זהר
בשם המשיבה: עו"ד רועי שויקה

החלטה

1. ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת מיום 21.6.2021 (הנשיא א' אברהם) ב-מ"מ 65203-05-21. בגדרה של ההחלטה אושר צו מעצר מינהלי שניתן ביום 31.5.2021 על ידי שר הביטחון לפרק זמן של ארבעה חודשים, בהתאם לסעיף 2 לחוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים), התשל"ט-1979. המערער נחקר על ידי שירות הביטחון הכללי (להלן: שב"כ) בחשד למעורבות בפעילות ביטחונית בלתי חוקית; ומאחר שבתום החקירה לא נאספו ראיות המאפשרות הגשת כתב אישום נגד המערער, ומשום המסוכנות שנשקפת מן המערער לביטחון המדינה ולשלום הציבור, הוצא צו מעצר מינהלי נגדו.

מהבקשה לאישור הצו ומהחלטת בית המשפט המחוזי עולה כי המערער תוחקר והוזהר על ידי שב"כ עוד בשנת 2016 בחשד לתמיכה בארגון המדינה האסלאמית; ועוד עולה כי במהלך אירועי האלימות החמורים שהתרחשו בארץ בעת מבצע "שומר החומות" התגלו בעמוד הפייסבוק של המערער תכנים התומכים במשתמע בשימוש בנשק במסגרת העימותים עם כוחות הביטחון. בתוך כך אותרו צילום של המערער עם נשק מסוג "תבור", וצילום נוסף שבו מופיע שמו של המערער כתוב באמצעות תחמושת (כדורים), ולצדו נשק מסוג "קלצ'ניקוב". במהלך תחקור שקיים שב"כ ביום 17.5.2021 המערער אישר כי פרסם תכנים אלה; וכאשר נשאל אם הוא מבין שיציאה עם אמצעי לחימה להפגנות יכולה להביא למותו ואם הוא רוצה להיות שהיד, השיב כי אין דבר נעלה יותר מלמות למען אללה.

2. בהחלטתו מיום 21.6.2021 אישר בית המשפט המחוזי את צו המעצר המינהלי, לאחר ששוכנע כי נשקפת מן המערער סכנה ממשית קרובה לוודאות לשלום הציבור ולביטחון המדינה. בית המשפט ציין כי הסניגורית ביקשה ליתן פירוש מקל למעשיו של המערער ולהמעיט בערכם, ואולם עמדתה זו נדחתה. בית המשפט עמד על כך שהתמונות שפרסם המערער ברשת החברתית פייסבוק מצביעות על נגישותו לנשק. כן צוין כי מאחר שמדובר במי שהיה מעורב בפועל באירועים אלימים שהתרחשו במהלך מבצע "שומר החומות" – לרבות בדרך של יידוי אבנים והצתת שריפות – לעובדה כי למערער נגישות לנשק נודע משנה חשיבות. עוד נקבע כי האידאולוגיה המניעה את המערער אינה אידאולוגיה פוליטית במובן הצר, אלא השקפה שלפיה הוא תומך בפעילות אלימה באמצעות נשק חם כנגד כוחות הביטחון.

בית המשפט הוסיף והתייחס למכתב מאת שירותי הרווחה שהגיש המערער, הקובע כי אין לו נטיות אובדניות. צוין כי מכתב זה מתייחס לכוונות אובדניות במובן הרגיל, בעוד המערער הראה נכונות למות למען מטרה כשהיד; ולפיכך נקבע כי אין באמור במכתב זה כדי לשלול את מסוכנותו של המערער. בית המשפט הוסיף וציין כי המסקנה בדבר מסוכנותו של המערער לא התבססה על מצבו הנפשי, אלא על הראיות שהוצגו; והובהר כי די בראיות אלה כדי לבסס את המסקנה בדבר מסוכנות המערער ברמת ודאות המצדיקה את מעצרו המינהלי. לנוכח כל האמור קבע בית המשפט כי המסוכנות הנשקפת מן המערער "עולה כדי דרגה של סכנה ממשית קרובה לוודאות"; וכן נקבע כי משך המעצר – ארבעה חודשים – הוא סביר בנסיבות העניין.

3. על החלטה זו נסב הערעור. המערער מציין כי הוא סובל מסכיזופרניה, וטוען כי לא ניתן לעצור אדם הלוקה בנפשו על סמך אמירותיו בחקירה מבלי לקבל חוות דעת פסיכיאטרית שתעמוד על מהימנותן של אמירות אלה. לפי הטענה, חוות הדעת אמורה לבחון בין השאר אם הודאת המערער הייתה הודאה מדעת, או שמא ניתנה לאחר שהופעלו עליו לחצים מצד החוקרים. המערער סבור כי משלא ניתנה חוות דעת כאמור, ומאחר שלשיטתו אין ראיות המאששות את מסוכנותו מלבד אמירותיו בעת שנחקר, לא קיימת תשתית עובדתית המצדיקה את צו המעצר, לא כל שכן הותרתו על כנו. המערער מוסיף וטוען כי על המשיבה לפעול על מנת שייבדק על ידי איש מקצוע בהקדם ותינתן חוות דעת מקצועית בעניינו. לטענתו, יש לשחררו למעצר בית לצורך עריכת הבדיקה האמורה, ואין לערוך אותה בעודו מצוי בתנאי מעצר המשפיעים על כושר השיפוט שלו. המערער מוסיף וטוען כי מצבו הנפשי אינו יכול להצדיק מעצר, שכן אחרת "ניתן יהא לעצור כל אדם החולה בנפשו אם יש לו אמרה זו או אחרת המעוררת חשד כלשהו".

לטענת המערער, תכלית מעצרו המינהלי אינה ראויה; והוא מציין כי "במקרה דנן, מעצר מנהלי נגד אדם הסובל ממחלת נפש, אינו משרת ואינו יכול לשרת אף תכלית". עוד נטען כי מעצרו המינהלי של המערער פוגע בחירותו באופן שאינו מידתי, וכי היה צורך לבחון חלופות פוגעניות פחות, כגון מעצר בית בפיקוח אלקטרוני או העמדה לדין פלילי. המערער מפנה לכך שתפקידו של מעצר מינהלי הוא מניעת סיכון עתידי, והוא סבור כי הפרסומים שפרסם ברשת הפייסבוק "הם עניין של העבר ולא של העתיד". הוא מוסיף כי בית המשפט המחוזי טעה כאשר קבע שיש לו נגישות לאמצעי לחימה; ולדבריו סיפק הסברים במהלך חקירתו לתמונות שפורסמו. בתוך כך המערער מפרט כי מי שכתב את שמו באמצעות כדורי תחמושת הוא אדם מסוריה שעמו שיחק המערער במשחק במרשתת; וכי הנשק מסוג "תבור" שעמו הצטלם שייך לקרוב משפחתו שמשרת בצה"ל ונתן לו להצטלם עם הנשק. כן טוען המערער כי בית המשפט המחוזי טעה כאשר ייחס לו כוונה להתאבד למטרה אידאולוגית. לעמדתו של המערער, גם אם הוא הביע בתחילה רצון להיות שהיד, המדובר באמירה בודדת שנשללה על ידו בחקירות הבאות, תוך שהדגיש כי לשיטתו התאבדות אסורה על פי הדת והבהיר כי הוא מתנגד לאלימות. המערער סבור כי דברים אלה מקבלים משנה תוקף לנוכח מכתב מאת שירותי הרווחה והמסמכים הרפואיים שהוגשו בעניינו, השוללים כוונות אובדניות או תוקפנות כלפי הסביבה. עוד נטען כי השקפתו הלאומנית של המערער אינה יכולה להצדיק מעצר, בהיותה חלק מחופש הביטוי של כל אדם.

המערער מוסיף וטוען כי בית המשפט המחוזי טעה כאשר לא ייחס משקל לכך שבמהלך הדיון לפניו ולנוכח טענות שהשמיעה באת-כוח המערער, המשיבה השמיטה מהבקשה לאישור צו המעצר חלק מן התשתית העובדתית ששימשה להוצאתו לכתחילה. מדובר במידע שנטען שעלה מחקירתו של המשיב עוד בשנת 2016, שאז נחשד בתמיכה בארגון המדינה האסלאמית. לעמדת המערער אין כל ביסוס לטענה בדבר תמיכתו בארגון המדינה האסלאמית, והמידע בעניין זה הובא בבקשה לאישור צו המעצר "באופן מסולף ומוגזם רק במטרה לנפח את עברו לכאורה של המערער". המערער מציין כי במהלך הדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי הצהירה המשיבה כי לא הנתון משנת 2016 הוא שהביא למעצרו של המערער, ואף ביקשה כי בית המשפט יתעלם מעניין זה. המערער מסביר כי לא רק שבית המשפט המחוזי לא התייחס לכך שעובדה זו הושמטה מן הבקשה לאישור צו המעצר ולהפחתת משקל הראיות בעקבות זאת, אלא שבית המשפט אף התייחס לאירוע משנת 2016 בהחלטתו כאשר הציג את טענות הצדדים.

4. המשיבה מצדה טוענת כי דין הערעור להידחות, בהיעדר עילה להתערבות בהחלטתו של בית המשפט המחוזי. המשיבה סבורה כי צו המעצר הוצא כדין, בהתבסס

על מידע חסוי מהימן ובודק, לאחר שנמצא כי נשקפת מן המערער סכנה ממשית קרובה לוודאות לביטחון המדינה ולשלום הציבור. שלא כמערער, המשיבה אינה סבורה כי המסוכנות העולה מהתכנים שפרסם ברשת הפייסבוק נוגעת אך לעבר ולא לעתיד; והיא מבירה כי החקירה משנת 2016 אינה חלק מהתשתית העובדתית שהביאה למעצר המינהלי. המשיבה מוסיפה וטוענת כי אין בטענות המערער הנוגעות למצבו הנפשי כדי להצדיק הימנעות ממעצר. עם זאת, המשיבה אינה מתנגדת לכך שהמערער ייבדק על ידי איש מקצוע ושתינתן חוות דעת מקצועית בעניינו; ובמהלך הדיון שהתקיים לפניי הצהיר בא-כוח המשיבה כי המשיבה תפעל לכך שחוות דעת כאמור תינתן מוקדם ככל האפשר. ואולם המשיבה מתנגדת לשחרורו של המערער למעצר בית לצורך הבדיקה, וזאת בנימוק שמעצר מינהלי הוא הדרך היחידה לאיין את המסוכנות הרבה הנשקפת מן המערער בעת הזו.

5. לאחר שעיינתי בהודעת הערעור על נספחיה ובתגובת המשיבה, שמעתי את טיעוני באי-כוח הצדדים, עיינתי בחומר החסוי על דעת בא-כוח המערער וקיימתי שיג ושיח עם נציג שב"כ במעמד צד אחד – הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות. זאת לאחר ששוכנעתי כי מעצרו המינהלי של המערער נדרש על מנת ליתן מענה למסוכנותו.

כאמור, המערער טוען כי אין לעצור אדם הלוקה בנפשו על סמך אמירותיו בחקירה מבלי לקבל חוות דעת מקצועית של מומחה בתחום הפסיכיאטריה; ועוד נטען כי יש לשחררו למעצר בית לצורך כך. אין בידי לקבל טענות אלה. הצדדים לא נחלקו ביניהם על כך שראוי כי המערער ייבדק על ידי איש מקצוע ושתיערך חוות דעת בעניינו, ואכן נכון שכך ייעשה. עם זאת, לא ניתן לשעות לטענה שלפיה חוות הדעת נדרשת על מנת לקבוע את מידת מהימנותן של הראיות, גם לא לטענה שחוות דעת היא בגדר "תנאי סף" למעצר. האמירות שהשמיע המערער בחקירתו מעידות על מסוכנות; וגם אם הייתה ניתנת חוות דעת מקצועית שקובעת כי אמירות אלה הן תולדה של מצבו הנפשי של המערער, לא היה בכך כדי לשנות ממסקנה זו. כאשר לאמירות אלה מצטרפים התכנים שפרסם המערער ברשת הפייסבוק והחומר החסוי שהוצג לי, המסקנה בדבר מסוכנותו של המערער היא מובהקת; ואין ממש בטענת המערער שלפיה מלבד חקירותיו לא קיימות ראיות נוספות המאששות את קיומה. סיכומו של דבר, הגשתה של חוות דעת מקצועית בעניין מצבו הנפשי של המערער אינה מהווה "תנאי סף" למעצרו.

עוד טוען המערער כי מצבו הנפשי אינו יכול להצדיק מעצר, שכן אחרת "ניתן יהא לעצור כל אדם החולה בנפשו אם יש לו אמרה זו או אחרת המעוררת חשד כלשהו".

ואולם המשיבה אינה טוענת כי מצבו הנפשי של המערער הוא שמצדיק את המערער, וממילא בית המשפט לא קבע זאת. מהקביעה שלפיה אין במצבו הנפשי של המערער כדי למנוע את מעצרו, אין להסיק כי מצבו הנפשי הוא שהצדיק את המערער. הראיות העומדות לחובתו של המערער, שפורטו לעיל, הן שמצדיקות את המערער; ויודגש כי אין מדובר בסתם "אמרה המעוררת חשד", כלשון המערער, אלא במספר ראיות שהצטברותן מביאה למסקנה בדבר מסוכנותו של המערער, כמפורט לעיל. בדומה, יש לדחות את טענת המערער שלפיה "במקרה דנן, מעצר מנהלי נגד אדם הסובל ממחלת נפש, אינו משרת ואינו יכול לשרת אף תכלית". מצבו הנפשי של המערער, הגם שיש לתת עליו את הדעת, אינו נותן לו "חסינות" מפני מעצר מינהלי, בהינתן מסוכנותו הרבה הנלמדת ממעשיו ומהתבטאויותיו; ומעצרו נועד לשרת את התכלית של הגנה על שלום הציבור ומניעת הסכנה הנשקפת ממנו.

6. אין בידי לקבל גם את הטענה שלפיה קביעת בית המשפט המחוזי בדבר נגישותו של המערער לכלי נשק היא שגויה. המערער מסביר כי נשק ה"תבור" שייך לקרוב משפחתו המשרת בצה"ל, והוא טוען כי אין בחזקתו כלי נשק. אולם העובדה כי אין בחזקתו של המערער נשק בעת הזו אין משמעה כי אין לו נגישות לכלי נשק. הן מהתמונה שפרסם המערער בפייסבוק שבה הוא מופיע ולצדו הנשק מסוג "תבור", הן מההסבר שסיפק – עולה כי יש ביכולתו להשיג לנשק כאשר הוא חפץ בכך. לכך מתווספת גם התמונה שבה מופיע שמו כתוב בכדורי תחמושת לצד נשק מסוג "קלצ'ניקוב". נגישות זו, כאשר היא מצטרפת לראיות הנוספות, מעידה על המסוכנות הניכרת הנשקפת מן המערער; ומשכך גם הטענה שלפיה התכנים שפרסם המערער ברשת הפייסבוק "הם עניין של העבר ולא של העתיד" דינה להידחות.

זאת ועוד, יש לדחות גם הטענה שבית המשפט המחוזי טעה כאשר ייחס למערער כוונה להתאבד למטרה אידאולוגית. המערער התבטא במפורש כי אין דבר נעלה יותר מלהיות שהיד, והדברים מדברים בעד עצמם. גם אם בחקירותיו הבאות של המערער הוא הביע התנגדות לאלימות וציין כי הוא סבור שהתאבדות אסורה על פי הדת, לא ניתן להתעלם מן ההתבטאויות מרחיקות הלכת שנשמעו מפיו זמן קצר קודם לכן, ואלה מעידות על מסוכנותו. אשר לטענה כי מכתב שירותי הרווחה והמסמכים הרפואיים שהוגשו, השוללים כוונות אובדניות או תוקפנות כלפי הסביבה, מחזקים את המסקנה שלפיה אין למערער כוונה להתאבד למטרות אידאולוגיות – כפי שהיטיב לבאר בית המשפט המחוזי, העובדה כי אין למערער נטיות לתוקפנות וכוונות אובדניות במובן הרגיל, אין משמעה כי הוא אינו מוכן למות כשהיד למען מטרה, כפי שהתבטא.

7. כפי שכבר נזכר, המערער סבור כי השקפתו הלאומנית אינה יכולה להצדיק מעצר, שכן היא בגדר חופש הביטוי של כל אדם. ואולם כמאמר בית המשפט המחוזי, האידאולוגיה המניעה את המערער אינה אידאולוגיה פוליטית במונח הצר, אלא תפיסה התומכת בפעילות אלימה באמצעות נשק חם כנגד כוחות הביטחון; וזו אינה חוסה תחת הזכות לחופש ביטוי.

גם הטענה שלפיה מעצרו המינהלי של המערער אינו מידתי דינה להידחות. לאחר ששמעתי את הצדדים ולאחר שקיימתי שיג ושיח במעמד צד אחד עם בא-כוח המשיבה ואיש שב"כ, לא מצאתי כי ניתן לאיין את המסוכנות הטמונה במערער באמצעי שפגיעתו פחותה, ונראה שאין מנוס מנקיטה בהליך של מעצר מינהלי לצורך שמירה על הביטחון ושלום הציבור. לפיכך, וכאשר מטעמים שהובהרו ההליך הפלילי אינו בגדר אפשרות בנסיבות המקרה, אין עילה להתערבות בצו המעצר שהוצא.

ואתייחס עוד לטענת המערער בדבר ציון החקירה משנת 2016 בבקשה לאישור צו המעצר והשמטתה בהמשך. במהלך הדיון שהתקיים לפניי הבהירה המשיבה כי התשתית העובדתית העומדת בבסיסו של מעצרו המינהלי של המערער אינה מושתתת על המידע שעלה מחקירה זו; והדגישה כי הבהירה זאת גם לבית המשפט המחוזי. כפי שעולה מן האמור למעלה, אכן די בראיות מהעת האחרונה על מנת לבסס תשתית עובדתית המצדיקה את מעצרו המינהלי של המערער. לפיכך, גם אם לא היה מקום לציין את החקירה משנת 2016 בבקשה לאישור צו המעצר, אין בכך כדי להביא למסקנה כי התשתית העובדתית העומדת בבסיסו של המעצר המינהלי אינה מספקת, ולא מצאתי טעם מבורר לשנות מהחלטת בית המשפט המחוזי ומצו המעצר שהוצא.

8. סוף דבר, הערעור נדחה. בלא לגרוע מהאמור, המשיבה תפעל לקבלת חוות דעת בעניין מצבו הנפשי של המערער בהקדם, כפי שהביעה כוונתה לעשות.

ניתנה היום, י' באב התשפ"א (19.7.2021).

ש ו פ ט ת